

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS

Dalmatinska 188, 81000 Podgorica, Crna Gora
Tel/fax: +382.20.266.326; 266 327; +382.69.446. 094
mans@t-com.me, www.mans.co.me

Regionalni centri

Bar - Rista Lekića D11/II, 030.317.380 | Herceg Novi - Prve bokeške brigade 11, 031.346.080

KOMENTARI NA IZVJEŠTAJ O STRATEŠKOJ PROCJENI UTICAJA LSL "MARAT" - VRBANJ

Prema Zakonu o strateškoj procjeni uticaja (Sl.list RCG 80/05 od 28.12.2005) i članu 19. dostavljamo komentare na Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja Lokalne studije lokacije „Marat“, Vrbanj (u daljem tekstu Izvještaj)

Na osnovu uvida u Izvještaj dajemo sledeće primjedbe:

U izradi Izvještaja nije angažovano ni jedno stručno lice iz oblasti ekologija i zaštita životne sredine. Govoriti o ekologiji, očuvanju životne sredine bez eksperta iz te oblasti je, ako ne nemoguće, onda značajno otežano i ne daje potpun uvid. Ovo posebno jer se lokacija objekta planira unutar budućeg Nacionalnog parka Orjen (prema Prostornom planu Crne Gore do 2020. godine).

Sam položaj lokacije u okviru Regionalnog parka Orjen (šira zona regionalnog parka, budućeg Nacionalnog parka Orjen) nalaže izvjestiocu da ozbiljnije obrazlaže postojeću vegetaciju (3.1.8) ali i faunske vrste, koristeći tačne nazive vrsta na latinskom jeziku, odvajajući endemične, reliktno i ugrožene vrste od ostalih. Podaci moraju biti ispitani na terenu, sa navedenim izvorima i posebno, gdje postoji veći uticaj prema ekspertskom mišljenju, moraju biti ispitani uticaji na ove vrste (biljne i životinjske) i njihova staništa. Za postojeće podatke ne postoje reference i iz kojih godina oni potiču.

U izvještaju se navodi da je zgrada prirodna u odnosu na ambijent, poštuje tradicionalne stilove gradnje i ne remeti sliku kraja. Gledajući idejno rješenje 3D ne vidi se ambijentalno rješenje niti tradicionalni elementi, štavise objekat je izrađen od metala, stakla i legura koje ne pripadaju ovom ambijentu, niti pripadaju tradicionalnom stilu.

U dijelu Hidrotehnička infrastruktura se navodi da je "planirana izgradnja rezervoara sa odvojenim komorama (voda za piće 40m³, tehnološka voda 250m³, protivpožarna voda 110m³, za pranje ulica 12m³) u koji će se voda dopremati iz eventualno otkrivenih izvora u okruženju ili punjenjem vode autocistijernama iz vodovodnog sistema Herceg Novi, kao i dopunjavanjem kišnicom sa krovova planiranih objekata rezervoara za tehnološku vodu". Ovo rjesenje bez prethodnog ispitivanja potencijala i mogućnosti terena je krajnje neozbiljno i poremećen je red stvari gdje je vodena infrastruktura trebala biti prvo ispitana i dokazana na terenu a onda planirana alternativna rješenja.

U izvještaju se navodi da je od izuzetne važnosti puna zaštita lokalne mikroklimе, do čije promjene može doći zbog veće gustine izgradnje i promjene prostornih karakteristika Sutorinskog polja (peloidne naslage vezane za Insitut Simo Milosević u Igalu) ali u mjerama se ne tretira ovo pitanje, štavise ne postoje ni detaljni opisi vezani za mikroklimu i osjetljive elemente.

This project is funded by the European Union, managed by the Delegation of the European Union to Montenegro and implemented by the Network for Affirmation of NGO Sector - MANS

Ovaj projekat je finansiran od strane Evropske Unije, preko Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori a implementira ga Mreža za Afirmaciju Nevladinog Sektora - MANS

U dijelu izbora indikatora se kao kriterijum navodi "Očuvati biodiverzitet–izbjeci nepovratne gubitke" i kao indikator % izgubljenih vrsta u odnosu na region". Ova široka formulacija je beskorisna te je potrebno navesti kojih vrsta (npr. pokazatelja zdravih staništa) i staviti u odnos i procjenu distribucije date vrste (ugrožene, rijetke, reliktno) i njenog zdravstvenog stanja, procese...

U dijelu 6.3 Izbor varijantnih rješenja - Alternativno rješenje koje je ponuđeno u planu („ne graditi ništa“) ne ogleda stvarnu volju i motivaciju da se uradi rješenje koje će moći da zaista bude razmatrano na približno istom razvojnom nivou ili sličnim mogućnostima za njegovu realizaciju. Ovako postoji samo *pro formae* i nije relevantno.

U dijelu 7.1 Mjere zaštite površinskih i podzemnih voda – navodi se taksativno šta ne smiju sadržati otpadne vode koje se ispuštaju u kanalizaciju. Postavlja se pitanje koju kanalizaciju? Izvođač radova mora izgraditi bazene za otpad i vezati se ugovorom sa firmama koje preuzimaju opasni i neopasni otpad, te uraditi plan upravljanja ovim otpadom. Takođe mora uraditi klasifikaciju i kategorizaciju otpada i mora se navesti u izvještaju koju tehnologiju, koja je ekološki prihvatljiva a bice korišćena za prečišćavanje otpadnih voda.

U dijelu 7.3 Mjere zaštite vazduha i zaštite od buke stoji da je potrebno "za ozelenjavanje cjelokupne lokacije koristiti vrste drveća koje zadovoljavaju kriterijume kao što su brz rast, estetske vrijednosti i otpornost na zagađivače. Uglavnom primjeniti autohtone vrste". Rijec "uglavnom" zamijeniti za obavezno. Navesti taksativno kojim vrstama drveća, šiblja, palmi i slično.

U dijelu 7.4 Mjere za ublažavanje uticaja na floru i faunu, mjere su siromašne i moraju obuhvatiti: identifikaciju vrsta flore i faune, populacija, gustina naseljenosti, funkcija (ekološki koridor, zaštitna...) koja se nalaze na predmetnom prostoru od strane stručnih lica. Za sve rijetke, reliktno i ugrožene vrste ispitati uticaj i mjere zaštite prema svakoj vrsti ili zajednici pojedinačno.

U Izvještaju potpuno izostaju mjere za seizmološke rizike, tretman otvorenih vodotoka-bujičnih potoka, neregulisana klizišta (poznato je da na području Opštine postoji nekoliko aktivnih klizišta, saniranih i potencijalnih).

Podaci koji se navode u Izvještaju moraju imati izvore i reference.

Podgorica, 30. septembar 2011. godine

Za MANS i Green Home,

Dejan Milovac
Direktor programa za urbanizam